

Державний торговельно-економічний університет
Кафедра світової економіки

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

На тему:

ФІНАНСОВЕ ПОСЕРЕДНИЦТВО В МІЖНАРОДНОМУ БІЗНЕСІ
(на матеріалах асоціації «Український національний комітет Міжнародної
Торгової Палати (ICC Ukraine)», м. Київ)

Студентки 4 курсу 16 групи
Факультету міжнародної
торгівлі та права
Спеціальність «Міжнародні
економічні відносини»
Освітня програма
«Міжнародний бізнес»

Обруч
Юлії Олександрівни

Науковий керівник:
д.н. з держ. упр.,
професор кафедри світової
економіки

Залізнюк
Вікторія Петрівна

Гарант освітньої програми
кандидат економічних наук,
доцент кафедри світової
економіки

Лежешко
Вікторія Геннадіївна

Київ 2023

Державний торговельно-економічний університет

Факультет міжнародної торгівлі та права
Кафедра світової економіки
Спеціальність «Міжнародні економічні відносини»
Освітня програма «Міжнародний бізнес»

Затверджую:

Зав. Кафедри _____

«__» _____ 20__ р

ЗАВДАННЯ

на випускню кваліфікаційну роботу студентки

Обруч Юлії Олександрівни

1. Тема випускної кваліфікаційної роботи (проєкту):
«Фінансове посередництво в міжнародному бізнесі»
(на матеріалах асоціації «Український національний комітет Міжнародної Торгової Палати (ICC Ukraine)», м. Київ)

Затверджена наказом ректора від «__» _____ 20__ р. № _____

2. Строк здачі студенткою закінченої роботи (проєкту) 23.05.2022
3. Цільова установка та вихідні дані до роботи (проєкту)

Метою дослідження є визначення та аналіз системи фінансової посередницької діяльності у міжнародному бізнесі.

Об'єктом дослідження є система функціонування фінансового посередництва.

Предметом дослідження є теоретичні аспекти та практичні особливості функціонування фінансових посередників в міжнародному бізнесі.

4. Перелік графічного матеріалу: 5 рисунки та 18 таблиць.

5. Консультанти по роботі (проекту) із зазначенням розділів, за якими здійснюється консультування:

Розділ	Консультант (прізвище, ініціативи)	Підпис, дата		
		Завдання видав	Завдання прийняв	

6. Зміст випускної кваліфікаційної роботи (проекту):

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА РОЗВИТКУ ФІНАНСОВОЇ ПОСЕРЕДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.

1.1. Загальна характеристика ринку фінансової посередницької діяльності в міжнародному бізнесі.

1.2. Основні форми організації, види та функції фінансового посередництва в міжнародному бізнесі.

Висновки до Розділу 1.

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВОГО ПОСЕРЕДНИЦТВА В МІЖНАРОДНОМУ БІЗНЕСІ.

2.1. Основні показники фінансової посередницької діяльності в Україні та Польщі.

2.2. Рекомендації щодо перспектив розвитку фінансового посередництва в Україні в умовах Євроінтеграції.

2.3. Роль «ICC Ukraine» в сприянні розвитку фінансового посередництва в міжнародному бізнесі.

Висновки до Розділу 2.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

7. Календарний план виконання роботи (проєкту)

№ пор.	Назва етапів випускної кваліфікаційної роботи (проєкту)	Строк виконання етапів роботи	
		за планом	фактично
1	2	3	4
2	Визначення напрямку дослідження та затвердження теми ВКР	до 20.12.2022	15.12.2022
3	Узгодження плану ВКР з науковим керівником	до 10.02.2023	10.02.2023
4	Подача науковому керівнику на рецензування 1-го розділу ВКР	до 28.02.2023	25.02.2023
5	Подача науковому керівнику на рецензування 2-го розділу ВКР	до 26.04.2023	25.04.2023
6	Подача готової ВКР на кафедрі	до 23.05.2023	20.05.2023
7	Попередній захист ВКР	за графіком (30.05.2023 - 10.06.2023)	За графіком
8	Захист ВКР	за графіком (13.06.2023 - 24.06.2023)	За графіком

8. Дата видачі завдання «__» _____ 20__ р.

9. Керівник випускної кваліфікаційної роботи (проєкту)

_____ Залізнюк В.П.

10. Керівник освітньої програми:

_____ Лежешькова В. Г.

11. Завдання прийняла до виконання студентка:

_____ Обруч Ю.О.

12. Відгук керівника випускної кваліфікаційної роботи (проєкту):

Відгук на ВКР Обруч Ю. О. на тему: «Фінансове посередництво в міжнародному бізнесі».

Представлена випускна кваліфікаційна робота Обруч Ю.О. присвячена дослідженню формування та аналізу шляхів покращення функціонування системи фінансового посередництва міжнародного бізнесу. Існуюча на сучасному етапі розвитку міжнародного бізнесу система стратегічного управління підприємства базується на ефективній імплементації, в тому числі, фінансового посередництва. З огляду на це, ВКР характеризується актуальністю та своєчасністю.

Робота виконана відповідно до вимог щодо написання ВКР ОС «Бакалавр», освітньої програми «Міжнародний бізнес».

Здобувач виявила уміння працювати з великими обсягами інформації, критично оцінювати та аналізувати теоретичні підходи та узагальнювати інформацію для формування пропозицій у практичній площині у обраній науковій сфері. Здобувач продемонструвала володіння загальнонауковими методами аналізу, синтезу, порівняння та статистичного аналізу. Під час виконання випускної кваліфікаційної роботи здобувач проявила себе активним дисциплінованим виконавцем поставлених завдань, в межах наявних технічних можливостей.

Сформовані пропозиції ґрунтуються на отриманих аналітичних підсумках дослідження. В цілому, здобувач досягла поставленої мети та виконала сформовані завдання.

Враховуючи вищезазначене, це дає підстави позитивно оцінити роботу здобувача та рекомендувати роботу до публічного захисту.

Керівник випускної кваліфікаційної роботи (проєкту)

_____ Залізнюк В.П.

13. Висновок про випускну кваліфікаційну роботу (проєкт)

Випускна кваліфікаційна робота (проєкт) студентки Обруч Ю.О. може бути допущена до захисту екзаменаційної комісії.

Керівник освітньої програми _____ Лежешькова В.Г.

Завідувач кафедри _____ Дугінець Г.В.

« _____ » _____ 2023р

АНОТАЦІЯ

Обруч Ю.О. Фінансове посередництво у міжнародному бізнесі. Випускна кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавр за спеціальністю «Міжнародні економічні відносини», освітня програма «Міжнародний бізнес». Державний торговельно-економічний університет, 2023 р.

Випускна кваліфікаційна робота викладена на 43 сторінках, містить Вступ, 2 розділи, 5 рисунків, 18 таблиць, 32 джерела в переліку посилань.

У першому розділі досліджується фінансова посередницька діяльність в міжнародному бізнесі з урахуванням загальних характеристик ринку. Досліджуються основні принципи та особливості функціонування цього ринку з урахуванням його міжнародного аспекту.

В 2 розділі проводяться аналітичні дослідження фінансової посередницької діяльності в міжнародному бізнесі. Засоби аналізу використовуються для вивчення основних показників фінансової посередницької діяльності в Україні та Польщі, що дозволяє зробити порівняльний аналіз.

Ключові слова: фінансове посередництво, міжнародний бізнес, ICC Ukraine, фінансова посередницька діяльність у Польщі та Україні, ДТЕК, PGE.

ANNOTATION

OBRUCH Y.O. Financial mediation in the international. Graduation qualification work for obtaining a bachelor's degree in the specialty "International Economic Relations", educational program "International Business". State University of Trade and Economics, 2023

The graduation thesis is laid out on 53 pages, contains an introduction, 2 chapters, 5 illustrations, 18 a table, 32 sources in the list of references.

The first chapter examines financial intermediation in international business, taking into account the general characteristics of the market. The main principles and peculiarities of the functioning of this market are studied, taking into account its international aspect.

In the 2nd chapter, analytical studies of financial intermediary activities in international business are carried out. Analysis tools are used to study the main indicators of financial intermediary activity in Ukraine and Poland, which allows for a comparative analysis.

Key words: financial mediation, international business, ICC Ukraine, financial mediation activity in Poland and Ukraine, DTEK, PGE.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
Розділ 1. Теоретичні аспекти організації та розвитку фінансової посередницької діяльності.....	5
1.1. Загальна характеристика ринку фінансової посередницької діяльності в міжнародному бізнесі.....	5
1.2. Основні форми організації, види та функції фінансового посередництва в міжнародному бізнесі.....	13
Висновки до розділу 1.....	17
Розділ 2. Аналіз діяльності та перспективи розвитку фінансового посередництва в міжнародному бізнесі.....	19
2.1. Основні показники фінансової посередницької діяльності в Україні та Польщі.....	19
2.2. Рекомендації щодо перспектив розвитку фінансового посередництва в Україні в умовах Євроінтеграції.....	34
2.3. Роль «ICC Ukraine» в сприянні розвитку фінансового посередництва в міжнародному бізнесі.....	37
Висновки до розділу 2.....	40
Висновки та пропозиції.....	42
Список використаних джерел	44

ВСТУП

Актуальність теми. Фінансове посередництво є однією з ключових складових економічної системи будь-якої країни і відіграє важливу роль у розвитку міжнародного бізнесу. Актуальність теми фінансового посередництва в міжнародному бізнесі полягає в його значущості для ефективного функціонування фінансової системи, забезпеченні фінансової стабільності та сприяттні економічному зростанню.

Досить важливим є подальше дослідження сфери фінансового посередництва, визначення її впливу на реальний та сучасний сектор економіки і передчасне виявлення й усунення проблем, пов'язаних із їх діяльністю в національній економіці.

Загалом, актуальність теми фінансового посередництва в міжнародному бізнесі полягає в його важливості для розвитку економіки, забезпеченні фінансової стабільності та сприяттні міжнародним бізнес-операціям. З урахуванням швидкого розвитку глобалізації та зростання міжнародних торговельних зв'язків, ефективного функціонування фінансового посередництва стає надзвичайно важливим для успішного управління фінансовими ризиками та забезпечення росту інвестицій та економічного розвитку.

Завдання та мета дослідження. Полягає у визначенні та аналізі фінансової посередницької діяльності у міжнародному бізнесі.

Відповідно до поставленої мети, ми можемо сформулювати наступні завдання дослідження:

- визначити та проаналізувати сутність фінансових посередників через функції, які вони виконують;
- Проаналізувати та надати класифікацію системи фінансових посередників;
- проаналізувати особливості функціонування та перспективи розвитку ринку фінансового посередництва;
- проаналізувати основні показники діяльності ДТЕК та PGE;

- зробити висновки щодо прогнозування успішності фінансового посередництва;

Об'єкт дослідження: система функціонування фінансового посередництва.

Предмет дослідження: теоретичні аспекти та практичні особливості функціонування системи фінансових посередників в міжнародному бізнесі.

Методи дослідження: У процесі дослідження використано загальнонаукові та спеціальні методи, зокрема: аналізу й синтезу, порівняння – для розкриття економічної сутності фінансових посередників; статистичний і графічний методи – при аналізі стану та діяльності банківських та небанківських фінансових посередників в Україні;

Інформаційна база: матеріали Державного комітету статистики, дані компаній ДТЕК та PGE, дані Інтернет-ресурсів періодичних видань.

Практичне значення полягає у тому, що його наукові результати та пропозиції можуть бути використані у практичній діяльності з метою покращення його конкурентних позицій на ринку фінансового посередництва.

Структура роботи складається з вступу, двох розділів, п'яти підрозділів, висновків, списку використаних джерел (32 найменування), 18 таблиць, 5 рисунки.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА РОЗВИТКУ ФІНАНСОВОЇ ПОСЕРЕДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

1.1. Загальна характеристика ринку фінансової посередницької діяльності в міжнародному бізнесі.

Фінансовий ринок є важливою основою функціонування, розвитку та стабільності будь-якої країни та світової економіки. Фінансовий ринок — це система економічних і правових відносин, пов'язаних із купівлею та продажем та/або випуском і обігом фінансових активів, а також ряд установ, які об'єднують покупців і продавців і обслуговують фінансові відносини між ними. Інший. Українська економіка перебуває на складному етапі становлення на шляху до стабільного розвитку. На нього впливає велика кількість факторів, викликаючи певні коливання, які є як непомітними, так і значними. Завдяки плану дій виявлені фактори можна спрогнозувати, тобто протидіяти їх впливу в майбутньому. Однак бувають форс-мажорні ситуації, наприклад військові дії на території країни, які неможливо передбачити, але наявність сильної економічної системи дає хоч якісь можливості пом'якшити наслідки таких великих коливань [13].

Бізнес – досить складний процес, тому компанія може формувати свою діяльність різними способами. Таких як фінансове посередництво, яке є важливою частиною будь-якого бізнесу. Фінансове посередництво – це процес, за допомогою якого агенти відповідають за зв'язок вкладників та інвесторів, щоб інвестори отримували прибуток, а адміністратори збирали додаткові кошти. Таким чином, фінансове посередництво - це процес, за допомогою якого дві зацікавлені сторони пов'язують свої інтереси через агента або фінансового посередника. Сучасний ринок фінансових послуг визначає умови для розвитку фінансових посередників, що забезпечує потреби підприємств і населення у фінансових ресурсах, сприяє прискоренню інвестиційного процесу.

Розвиток фінансових відносин і підвищення ролі фінансових ринків в економічному і соціальному відтворенні неминуче призведе до диверсифікації

форм і видів фінансових послуг. Таким чином, це сприяє появі нових видів фінансового посередництва та суб'єктів, які його здійснюють. Донедавна лише комерційні банки відігравали провідну роль на фінансових ринках, але зараз небанківські або так звані квазібанки, фінансово-кредитні установи стають все більш важливими гравцями у фінансовій системі порівняно з банківськими фінансовими посередниками. Типи фінансових посередників відрізняються залежно від рівня розвитку фінансової системи конкретної країни. Кожен із цих інститутів має свою мету та функцію [14].

Швидкий розвиток фінансових відносин призвів до збільшення різноманітності фінансових посередників, які пропонують послуги на ринку. За ознаками класифікації існують різні класифікації фінансових посередників. Загалом останнім часом розроблено два загальні підходи до класифікації фінансових посередників: суб'єктивний підхід, в основі якого лежить принцип об'єднання фінансових установ у певні групи за подібністю діяльності, яку здійснюють фінансові установи, та функціональний підхід. Основні критерії, за якими фінансова установа віднесена до того чи іншого фінансового посередника, використовуються для виконання певних функцій. Загалом, класифікація фінансових посередників також відрізняється залежно від країни, в якій вони працюють. Наприклад, розрізняють класифікації для Європи та США.

Відмінності між країнами можна пояснити різними рівнями економічного розвитку, фінансовими традиціями, потребами учасників ринку, культурними особливостями та особливостями бізнесу тієї чи іншої країни. Не менш важливим питанням є з'ясування ролі та основних функцій фінансових посередників на фінансових ринках та в економіці в цілому. Як видно, роль фінансових посередників є надзвичайно важливою, особливо на сучасному етапі економічного розвитку.

На основі систематизації поглядів науковців визначимо такі основні Функції фінансових посередників [28]:

- 1) Трансформація фінансових активів;

- 2) Накопичення заощаджень одних суб'єктів і подальше їх інвестування в інші суб'єкти;
- 3) Завдяки високоякісному управлінню активами на основі ефекту масштабу, одночасно задовольняючи інтереси позичальників і кредиторів фінансових ресурсів, скорочуючи час пошуку кредиторів/позичальників і мінімізуючи ризики та державного нагляду й регулювання діяльності фінансових посередників;
- 4) Зменшити трансакційні витрати, пов'язані з фінансуванням, завдяки економії на масштабі, включаючи витрати на рекламу, оцінку та аналіз, побудову інформаційної системи тощо
- 5) З одного боку, надати власникам капіталу можливість ефективно інвестувати свої ресурси в прибуткові активи за короткий період часу, а з іншого боку, надати позичальникам швидкий доступ до вільних коштів для фінансування певного виробництва, для чи особистої діяльності;
- 6) Найбільш ефективно з економічної точки зору забезпечення та організація руху фінансових ресурсів (капіталу) до споживачів за допомогою різноманітних спеціальних інструментів;
- 7) Мінімізація фінансових ризиків за рахунок перерозподілу між учасниками інвестиційного процесу;
- 8) Економічна ситуація на ринку капіталу сформована, а попит і пропозиція збалансовані. Фінансові ресурси для залучення великої кількості учасників ринку;
- 9) Сприяти прибутковості наявних фінансових активів власників малого бізнесу шляхом зменшення ризиків, відкриття каналів прибуткового бізнесу та зменшення витрат на фінансові операції;
- 10) Підвищення ефективності розміщення інвестицій за невизначених умов;
- 11) Стимулювати суб'єктів господарювання та платіжні вимоги
- 12) Переміщення фінансових ресурсів із традиційних секторів економіки в нові сфери та сфери діяльності та сприяння інноваційній діяльності;
- 13) Диверсифікація ризиків активів, а також страхування окремих видів ризиків, розподіл ризиків між проміжними учасниками бізнесу;

14) Відносини між позичальниками та кредиторами диверсифікуються та поглиблюються, оскільки фінансові посередники створюють нові додаткові послуги. Серед цих послуг можна відзначити страхування різних ризиків кредиторів, задоволення житлових потреб, набуття права власності, потреб догляду за старістю та ін.;

15) Операції з фінансовими інструментами на фінансових ринках, коли фінансові посередники продають готівку в обмін на необхідні фінансові активи; 16) На основі впливу співвідношення попиту та пропозиції фінансових ресурсів на формування справедливої вартості фінансових активів на ринку;

17) Посередництво у сфері грошових розрахунків при здешевленні його здійснення. Останнє досягається зокрема шляхом використання акредитивів, відкриття кореспондентських рахунків тощо;

18) Управління грошовими потоками у великих фінансових компаніях, пов'язане з процесом глобалізації та інтеграції світової економіки.

Такі функції фінансового посередництва є дуже важливими для функціонування економіки в цілому. Фінансові посередники є мости між тими, хто має фінансові ресурси, та тими, хто шукає ці ресурси для реалізації своїх проектів. Вони забезпечують можливість здійснювати фінансові операції та забезпечують захист від ризиків та невдач.

Крім того, фінансові посередники допомагають підтримувати ліквідність на фінансовому ринку, забезпечуючи можливість купівлі-продажу фінансових активів за потреби. Вони також грають важливу роль у розподілі ризиків та забезпеченні фінансової стабільності [12, с. 92-100].

Необхідно з'ясувати важливість посередництва на фінансових ринках. Одна полягає в тому, що посередницькі установи беруть на себе ризики в поєднанні з ризиками та несуть ризик невиконання вчасно основної суми та відсотків за наданими позиками.

По-друге, посередник забезпечує деномінацію заощаджень.

По-третє, посередники знижують витрати за рахунок «ефекту масштабу».

Фінансові посередники грають важливу роль на фінансовому ринку та в економіці загалом. Основна функція фінансових посередників - це трансформація фінансових активів та акумуляція заощаджень одних суб'єктів для подальшого інвестування в проекти інших суб'єктів. Це дозволяє забезпечити ефективне розподілення фінансових ресурсів у господарстві та сприяє економічному зростанню.

Фінансові посередники забезпечують стабільність на фінансовому ринку та мінімізують ризики для інвесторів та позичальників. Вони регулюють діяльність фінансового ринку, забезпечують надійність та легкість в проведенні фінансових транзакцій [28].

Фінансові посередники також здійснюють інші важливі функції, наприклад, зберігання грошових коштів та інших активів, надання консультацій та дорадницьких послуг, оцінка ризиків та інших факторів, що впливають на фінансові рішення.

Значна кількість фінансових установ, багато з яких мають власні функціональні обов'язки, є посередниками між емітентами та інвесторами. Не менш важливим питанням є з'ясування ролі та основних функцій фінансових посередників на фінансових ринках. Можна визначити наступні функції фінансових посередників: трансформація фінансових активів; накопичення заощаджень та їх подальше інвестування; зниження транзакційних витрат, пов'язаних з фінансуванням за рахунок економії на масштабі; забезпечення та організація руху фінансових ресурсів; формування капіталу шляхом залучення великої кількості учасників ринку Ринкова економічна структура, збалансованість попиту та пропозиції фінансових ресурсів, сприяють підвищенню прибутковості фінансових активів тощо. Тому не можна недооцінювати роль фінансових посередників у сучасному економічному та соціальному житті [14].

Так, фінансові посередники позитивно впливають на кругообіг активів у процесі розширеного відтворення, підвищують темпи економічного зростання, стимулюють розвиток торгівлі, виробництва та інших сфер економічної діяльності. Особливо важливу роль фінансове посередництво має для великих суб'єктів

господарювання, які через специфіку своєї діяльності мають ділові контакти з багатьма контрагентами, розрахунки з якими технічно неможливо реалізувати без допомоги фінансових посередників.

Рис.1.1. Кругообіг фанансових ресурсів на фінансовому ринку

Джерело: [1, 12]

Будь-який фінансовий актив є активом інвестора, тобто власника активу одночасно зобов'язанням емітента даного активу. Отже, на фінансовому ринку відбувається кругообіг фінансових ресурсів, що схематично зображено

За словами С. Фішера, Р. Дорнбуша та Р. Шмалензі, "фінансові посередники - це установи між кредиторами та позичальниками. Вони позичають гроші від свого імені, а потім позичають ці гроші позичальникам". ця категорія суб'єктів фінансового ринку. У промислово розвинених країнах до двох третин інвестицій (наприклад, у США) спрямовується через фінансових посередників. А. Сміт підкреслив, що «розумний банкінг може перетворити золото і срібло, що повільно обертаються, в активний і продуктивний капітал, який виробляє речі, корисні для країни, і сприяє розвитку національної продуктивної діяльності». У цьому випадку визначення фінансового посередника може виражатися наступним чином. Фінансове посередництво – це діяльність фінансових посередників щодо отримання коштів від кредиторів і трансформації їх для задоволення потреб позичальників [30 , с 399]. Забезпечуючи власні рахунки, фінансові посередники беруть на себе ризики з кінцевою метою отримання прибутку. Загалом

посередництво («посередництво») стосується допомоги третьої сторони, не зв'язаної офіційними зобов'язаннями щодо вирішення конфлікту. Посередництво, включаючи фінанси, тісно пов'язане з такими процесами, як спекуляція. Медіація (арбітраж, від лат. arbiter — мировий) — це перепродаж, коли ринок купівлі та продажу знаходиться в різному становищі. У таблиці наведено етапи розвитку фінансових посередників на міжнародному фінансовому ринку.

Таблиця 1.2

Еволюція типів фінансових посередників на міжнародному фінансовому ринку

Етап розвитку економіки	Форма фінансового посередництва	Основні фінансові посередники на міжнародному фінансовому ринку
I. Становлення промислового капіталізму	Посередництво банківського ринку	1. Універсальні і спеціалізовані банки
II. Промисловий капіталізм	Посередництво банківського ринку та ринку цінних паперів	1. Універсальні і спеціалізовані банки 2. Фінансові посередники на фондовому ринку: брокери, дилери, органи торгівлі цінними паперами
III. Фінансова економіка	Посередництво фінансового ринку	1. Універсальні і спеціалізовані банки 2. Фінансові посередники на фондовому ринку: брокери, дилери, органи торгівлі цінними паперами 3. Інтегровані фінансові посередники («фінансові супермаркети»)

Джерело: складено автором на основі [11, 12]

Тому, до основних видів фінансових посередників на міжнародному фінансовому ринку на етапі становлення промислового капіталізму вчені відносять універсальні банки та спеціалізовані банки. в розвитку з розвитком фінансового ринку види фінансових посередників продовжують розширюватися, а кількість професійних учасників ринку цінних паперів продовжує зменшуватися. Діяльність фінансових посередників на ринку цінних паперів включає професійну діяльність з використання цінних паперів для перерозподілу фінансових ресурсів, а також організаційні, технологічні, інформаційні та інші послуги, що надаються для випуску та обігу цінних паперів [12]. До видів професійної діяльності фінансових посередників на ринку цінних паперів належать: - торгівля цінними паперами

(брокерська та дилерська діяльність) - депозитна діяльність; – розрахунково-клірингова діяльність; – діяльність з ведення реєстрів власників іменних цінних паперів – діяльність з управління цінними паперами; – діяльність з управління активами; – діяльність з організації торгівлі на ринку цінних паперів.

Тож, діяльність сучасних фінансових ринків не обмежена національними кордонами. Вони залучають інвестиційні кошти, задовольняють короткострокові потреби у фінансуванні імпортно-експортних операцій, поповнюють оборотні кошти, реалізують масштабні проекти. Міжнародні ринки характеризуються глобалізацією угод і операцій, наявністю міжнародних фінансових і економічних установ і банків розвитку, застосуванням єдиних міжнародних стандартів і дедалі більшою інтернаціоналізацією фінансових ринків. Усе це для створення міжнародного взаємопов'язаного ринку. Одним із важливих напрямків удосконалення функціонування ринку є саморегулювання, яке означає організацію, створену професійними учасниками фінансового ринку для забезпечення створення сприятливих умов для їх діяльності, дотримання професійної етики, захисту інтересів власників цінних паперів, а також встановити правила функціонування ринку [32].

В Україні, наприклад, такими організаціями є Українська банківська асоціація, Професійна асоціація реєстраторів і вкладників, Союз страхових організацій тощо. Тенденцією розвитку світового ринку є формування фінансових супермаркетів, де один або кілька фінансових посередників надають клієнтам повний спектр фінансових послуг. Уряди відіграють важливу роль у захисті споживачів на ринку, встановлюючи кредитні вимоги для фінансових установ, економічні стандарти фінансової діяльності, суворі інституційні правила, надаючи державні гарантії, запроваджуючи інструменти страхування вкладів та створюючи умови для прозорості в роботі фінансових установ [15, с. 115-121].

Фінансові посередники виконують ці функції за допомогою різних інструментів і продуктів, таких як банківські депозити, кредитні картки, іпотека, страхові поліси, пенсійні фонди тощо.

Тому роль фінансових посередників є надзвичайно важливою для забезпечення нормального функціонування фінансової системи та розвитку всієї економіки. Вони забезпечують доступ до фінансових ресурсів, керують ризиками та забезпечують ефективний розподіл капіталу, що сприяє зростанню бізнесу та економічному розвитку країни.

1.2. Основні форми організації, види та функції фінансового посередництва в міжнародному бізнесі

Фінансове посередництво - це процес, за допомогою якого фінансові посередники, такі як банки, інвестиційні фонди, страхові компанії тощо, збирають кошти від вкладників та інвесторів, та використовують їх для надання фінансових послуг клієнтам. У міжнародному бізнесі фінансове посередництво відіграє ключову роль, оскільки компанії часто потребують фінансування для розширення бізнесу та здійснення міжнародних операцій [28].

Загалом, фінансові посередники характеризуються як компанії, які надають клієнтам інвестиційні послуги. Фінансові посередники також визначаються як організації, які безпосередньо регулюють попит і пропозицію фінансових ресурсів в економіці, і є основним органом ринку капіталу.

Основні організаційні форми фінансових посередників у міжнародному бізнесі можна розділити на такі категорії:

Банки: це організації, які зберігають гроші клієнтів, надають позики та інші фінансові послуги. Банки є найбільш поширеною формою фінансового посередництва. Вони збирають кошти від вкладників та інвесторів та надають різноманітні фінансові послуги, такі як кредитування, зберігання коштів, випуск кредитних карток та інші.

Фінансові фірми: це організації, які займаються інвестуванням, управлінням активами та наданням різноманітних фінансових послуг.

Страхові компанії: це організації, які займаються страхуванням життя та майна.

Інвестиційні фонди: це організації, які збирають гроші від інвесторів і інвестують їх у різні активи з метою отримання прибутку.

Холдингові компанії: це організації, які володіють акціями та керують різними підприємствами в різних секторах економіки

Види фінансового посередництва в міжнародному бізнесі включають [11]:

Комерційні банки: Комерційні банки здійснюють широкий спектр фінансових послуг, включаючи кредитування, зберігання коштів, обмін валют та інші. У міжнародному бізнесі комерційні банки зазвичай забезпечують кредитування та гарантії на здійснення міжнародних операцій.

Інвестиційні банки: Інвестиційні банки спеціалізуються на наданні фінансових послуг зі збору та управління коштами, що вимагає високої експертизи та знань в області інвестування.

Фондові біржі: Фондові біржі надають можливість торгувати акціями та іншими цінними паперами. У міжнародному бізнесі фондові біржі використовуються для залучення капіталу та здійснення інвестицій.

Страхові компанії: Страхові компанії надають захист від ризиків, пов'язаних зі здоров'ям, життям, майном та іншими обставинами. У міжнародному бізнесі страхові компанії забезпечують страхування міжнародних операцій та інших ризиків, пов'язаних з міжнародним бізнесом.

Слід виділити декілька важливих функцій, які фінансові посередники виконують у системах корпоративного управління. По-перше, наявність фінансових посередників, як показує світова практика, дає змогу суспільному масштабу та окремим підприємствам мати певну економію за рахунок спеціалізації на окремих видах бізнесу. Об'єктивно фінансова структура виконує посередницьку роль і є результатом дії законів ринкової економіки, відіграє роль у змішаному економічному механізмі, обслуговує всі галузі народного господарства, зазнає впливу держави та ринкових регуляторів. [11]

Другою важливою функцією фінансового посередництва є: залучення та спрямування вільних інвестиційних ресурсів у корпоративний сектор. Водночас

своєю діяльністю фінансові посередники впливають на структурну перебудову та динаміку економічних процесів.

Третьою важливою функцією фінансових посередників є: зниження рівня ризику інвестиційної діяльності. Ця функція підходить для приватних інвесторів, які не завжди можуть оцінити об'єкти інвестування.

Четвертою важливою функцією фінансових посередників з точки зору корпоративної структури є : надання консультацій. Часто посередники впливають на фірми через консультативну роботу, яка стосується деяких аспектів корпоративного управління. Особливо це стосується практики приватизованих підприємств, які набули в Китаї форми акціонерних підприємств, але не мають досвіду управління підприємствами з цією організаційно-господарською формою.

А.Л.Лаврик зазначав, що залежно від типу фінансового посередника існують різні стратегії управління ризиками, посередник може активно приймати ризик і управляти ним, або намагатися позбутися ризику шляхом хеджування та перенесення ризику на ринок.

Пасивне управління ризиком передбачає стратегію резервування додаткових коштів для покриття можливих втрат. Розмір резерву називається ризиковим капіталом і може визначатися різними способами, наприклад, методикою вартості ризику (Value at Risk).

Виходячи з розглянутих вище підходів до визначення сутності та ролі фінансових посередників, узагальнивши їх правові позиції, можна виділити наступні [14]:

- фінансове посередництво як необхідний етап зародження і розвитку ринкових відносин, в тому числі як основа фінансового підприємництва;
- фінансові посередники як особливий шар бізнесу, який бере на себе ризики і дає можливість іншим економічним агентам уникнути їх;
- фінансові посередники як сукупність фінансових та інших організацій, які акумулюють і трансформують заощадження в інвестиційний капітал (тобто розглядаються як учасники фінансових ринків, які здійснюють непряме фінансування);

- фінансові посередники, що залучають грошові кошти, що вивільнилися з господарського обороту, і надають їх у тимчасове користування іншим суб'єктам економіки у тимчасове користування (тобто як посередники між кредиторами і позичальниками);
- фінансові посередники як ринкові інституції, які здійснюють або сприяють актам купівлі-продажу між безпосередніми виробниками і споживачами.[10]

Рис 1.3. Основні функції фінансових посередників на фінансовому ринку

Джерело: складено автором на основі [10]

Отже, фінансове посередництво є невід'ємною частиною міжнародного бізнесу, яке забезпечує фінансову стабільність та успішність підприємств у глобальному економічному середовищі.

Основні форми організації фінансового посередництва у міжнародному бізнесі включають банки, страхові компанії, інвестиційні фонди та біржі. Кожен з них має свої переваги та особливості, і вибір залежить від конкретних потреб та цілей підприємства.

Усі ці функції допомагають забезпечити стабільність та успішність міжнародного бізнесу. Без фінансових посередників підприємства могли б мати проблеми з отриманням необхідної фінансової підтримки, забезпеченням ліквідності та зменшенням ризиків.

Висновки до Розділу 1

З огляду на проведення дослідження, можемо зробити такі висновки, що роль фінансових посередників є надзвичайно важливим для забезпечення нормального функціонування фінансової системи та розвитку всієї економіки.

Вони допомагають залучати фінансування для розвитку підприємств, забезпечують ліквідність, допомагають в управлінні ризиками та забезпечують фінансову стабільність. В результаті, фінансові посередники сприяють підтримці і розвитку бізнесу, сприяють економічному зростанню та стимулюють інновації.

Щодо фінансового посередництва, то воно теж є невід'ємним, бо забезпечує фінансову стабільність та успішність підприємств у глобальному економічному середовищі. Організації, які здійснюють фінансове посередництво, надають широкий спектр фінансових послуг, включаючи кредитування, зберігання коштів, обмін валют та інші, що допомагає підтримувати фінансову стабільність та забезпечити успішне функціонування бізнесу. Різноманітність фінансових посередників дозволяє підприємствам вибрати той, який найкраще відповідає їхнім потребам та обставинам.

Було виокремлено основні 4, які фінансові посередники виконують у системах корпоративного управління.

Перша - це наявність фінансових посередників, як показує світова практика, дає змогу суспільному масштабу та окремим підприємствам мати певну економію за рахунок спеціалізації на окремих видах бізнесу. Об'єктивно фінансова структура виконує посередницьку роль і є результатом дії законів ринкової економіки, відіграє роль у змішаному економічному механізмі, обслуговує всі галузі народного господарства, зазнає впливу держави та ринкових регуляторів.

Друга - залучення та спрямування вільних інвестиційних ресурсів у корпоративний сектор. Водночас своєю діяльністю фінансові посередники впливають на структурну перебудову та динаміку економічних процесів.

Третя важлива функція - зниження рівня ризику інвестиційної діяльності. Ця функція підходить для приватних інвесторів, які не завжди можуть оцінити об'єкти інвестування.

І четверта - надання консультацій. Часто посередники впливають на фірми через консультативну роботу, яка стосується деяких аспектів корпоративного управління. Особливо це стосується практики приватизованих підприємств, які набули в Китаї форми акціонерних підприємств, але не мають досвіду управління підприємствами з цією організаційно-господарською формою.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВОГО ПОСЕРЕДНИЦТВА В МІЖНАРОДНОМУ БІЗНЕСІ

2.1. Основні показники фінансової посередницької діяльності в Україні та Польщі.

Основні показники фінансової посередницької діяльності в Україні та Польщі можна порівняти за допомогою наступних категорій:

По-перше це банківська система: кількість банків, банківські активи, банківський капітал, кількість філій [8, 10]:

Таблиця 2.1

Основні характеристики банківської системи України станом на 01.01.2023

Україна
Кількість банків: 73 (станом на 01.01.2023)
Банківські активи: 1,9 трлн грн (станом на 01.01.2023)
Банківський капітал: 244 млрд грн (станом на 01.01.2023)
Кількість філій: більше 10 000 шт.

Джерело: складено автором на основі [8, 10]

Таблиця 2.2

Основні характеристики банківської системи України станом на 01.01.2023

Польща
• Кількість банків: 457 (станом на 30.09.2022)
• Банківські активи: 2,4 трлн злотих (станом на 30.09.2022)
• Банківський капітал: 255 млрд злотих (станом на 30.09.2022)
• Кількість філій: 7 168

Джерело: складено автором на основі [6]

Таблиця 2.3

Фондовий ринок: кількість бірж, капіталізація, кількість випущених акцій, кількість торгів в Україні станом на 01.03.2023

Україна:
<ul style="list-style-type: none"> Кількість бірж: 3 (фондова, міжбанківська валютна, товарна)
<ul style="list-style-type: none"> Капіталізація: 650 млрд грн (станом на 01.03.2023)
<ul style="list-style-type: none"> Кількість випущених акцій: 4 974 732 169 (станом на 01.03.2023)
<ul style="list-style-type: none"> Кількість торгів: 197 288 (у 2022 році)

Джерело: складено автором на основі [6]

Таблиця 2.4

Фондовий ринок: кількість бірж, капіталізація, кількість випущених акцій, кількість торгів в Польщі станом на 31.01.2023

Польща
<ul style="list-style-type: none"> Кількість бірж: 2 (фондова, товарна)
<ul style="list-style-type: none"> Капіталізація: 2,5 трлн злотих (станом на 31.01.2023)
<ul style="list-style-type: none"> Кількість випущених акцій: 1 377 335 987 (станом на 31.01.2023)
<ul style="list-style-type: none"> Кількість торгів: 16 807 073 (у 2021 році)

Джерело: складено автором на основі [7, 18]

Таблиця 2.5

Страховання: кількість страхових компаній, кількість страхових премій в Україні

Україна:
<ul style="list-style-type: none"> Кількість страхових компаній: 306 (станом на 01.01.2022)
<ul style="list-style-type: none"> Обсяг страхових премій: 61,6 млрд грн (за 2021 рік)
<ul style="list-style-type: none"> Обсяг виплат: 24,4 млрд грн (за 2021 рік)

Джерело: складено автором на основі [7, 18]

Таблиця 2.6

Страховання: кількість страхових компаній, кількість страхових премій в Польщі

Польща:
• Кількість страхових компаній: 171 (станом на 30.09.2022)
• Обсяг страхових премій: 65,6 млрд злотих (за 2021 рік)
• Обсяг виплат: 37,4 млрд злотих (за 2021 рік)

Джерело: складено автором на основі [7]

Таблиця 2.7

Пенсійний ринок: кількість пенсійних фондів, кількість учасників, активи пенсійних фондів в Україні та Польщі

Україна:
• Кількість пенсійних фондів: 37 (станом на 01.01.2022)
• Кількість учасників: більше 11 млн (станом на 01.01.2022)
• Активи пенсійних фондів: 423,5 млрд грн (станом на 01.01.2022)
Польща:
• Кількість пенсійних фондів: 19 (станом на 30.09.2022)
• Кількість учасників: більше 16 млн (станом на 31.12.2021)
• Активи пенсійних фондів: 276,9 млрд злотих (станом на 31.12.2021)

Джерело: складено автором на основі [8, 10]

Загалом, у Польщі більше банків та менше страхових компаній, ніж в Україні, і більше учасників на пенсійному ринку. Однак, Україна має більшу кількість банківських філій та більш великий обсяг банківських активів. Обидві країни

мають розвинені фондові ринки, проте у Польщі вони більші та з більшим обсягом торгівлі.

Аналіз PGE PF 2016-2020 рр.

Polska Grupa Energetyczna SA (PGE) - це найбільша енергетична компанія в Польщі. PGE займається генерацією, передачею та розподілом електроенергії, виробництвом тепла та газу. Компанія була заснована в 2007 році шляхом об'єднання декількох енергетичних компаній, що належали державі.

PGE має декілька терміналів енергоблоків на вугіллі, газі та вітрові електростанції. Крім того, компанія займається розробкою проектів у сфері відновлювальної енергетики, зокрема, будує вітрові ферми та сонячні електростанції.

PGE також відзначила зростання виробництва енергії з відновлюваних джерел енергії, зокрема, вітрових та сонячних електростанцій, що сприяло диверсифікації її портфеля виробництва енергії та зменшенню впливу на довкілля.

Незважаючи на невеликий спад доходів у 2020 році, PGE залишається однією з найбільш прибуткових компаній в Польщі та продовжує активно інвестувати в розвиток відновлюваної енергетики та інші проекти [27].

Таблиця 2.8

Дані про чистий дохід PGE за період з 2016 по 2020 рік:

2016 рік	18,27 млрд злотих
2017 рік:	19,78 млрд злотих
2018 рік:	19,19 млрд злотих
2019 рік:	18,31 млрд злотих
2020 рік:	15,03 млрд злотих

Джерело: складено автором на основі [20]

У 2020 році PGE зареєструвала чистий дохід у розмірі близько 15 мільярдів злотих (близько 3,8 мільярдів доларів США) та чистий прибуток у розмірі близько 1,7 мільярдів злотих (близько 432 мільйонів доларів США). Ці цифри були значно нижчі порівняно з попереднім роком, що пов'язано зі зменшенням попиту на

енергію через пандемію COVID-19 та зменшенням вартості електроенергії на ринку [24].

Таблиця 2.9

Дані про загальний актив PGE за період з 2016 по 2020 рік:

2016 рік: 85,84 млрд злотих
2017 рік: 92,16 млрд злотих
2018 рік: 93,24 млрд злотих
2019 рік: 97,72 млрд злотих
2020 рік: 101,43 млрд злотих

Джерело: складено автором на основі [20]

За цими даними можна бачити, що загальний актив PGE зростає протягом розглянутого періоду, зокрема, завдяки розширенню портфеля виробництва енергії, а також здійсненню ряду інвестиційних проектів у різних сферах, зокрема відновлюваної енергетики, транспорту та інфраструктури.

Таблиця 2.10

Інвестиції PGE в інфраструктурні проекти у період з 2016 по 2020 роки

2016 рік:	6,4 млрд злотих
2017 рік:	7,1 млрд злотих
2018 рік:	7,6 млрд злотих
2019 рік:	8,7 млрд злотих
2020 рік:	8,3 млрд злотих

Джерело: складено автором на основі [27]

PGE активно інвестує в розвиток відновлюваної енергетики, зокрема у вітрову та сонячну енергетику. Компанія також інвестує у модернізацію своїх електростанцій та енергетичних мереж, а також у розвиток газових проектів та інфраструктури для зарядки електромобілів.

Загальний обсяг інвестицій свідчить про те, що PGE є однією з провідних компаній на енергетичному ринку в Польщі, яка активно працює над розвитком та модернізацією своїх активів та інфраструктури.

Таблиця 2.11

Дані про кількість споживачів енергії компанії PGE за останні п'ять років:

2016 рік:	5,4 млн клієнтів
2017 рік:	5,6 млн клієнтів
2018 рік:	5,6 млн клієнтів
2019 рік:	5,6 млн клієнтів
2020 рік:	5,6 млн клієнтів

Джерело: складено автором на основі [20, 27]

Ці дані свідчать про стабільну кількість споживачів енергії компанії. PGE працює зі споживачами різних секторів, зокрема з домогосподарствами, малими та середніми підприємствами, а також з великими промисловими компаніями. Компанія надає різноманітні послуги з енергозабезпечення, включаючи послуги з підключення до мережі, тарифи для різних категорій споживачів та програми енергоефективності.

Таблиця 2.12

Виробництво електроенергії компанією PGE за останні п'ять років:	
•	2016 рік: 60,6 терават-годин електроенергії
•	2017 рік: 61,6 терават-годин електроенергії
•	2018 рік: 58,5 терават-годин електроенергії
•	2019 рік: 57,3 терават-годин електроенергії
•	2020 рік: 57,7 терават-годин електроенергії

Джерело: складено автором на основі [20]

Дані свідчать про те, що виробництво електроенергії компанією є стабільним і має тенденцію до зменшення за останні роки. PGE виробляє електроенергію з різних джерел, зокрема з вугілля, газу, вітру та сонця. Компанія також займається розробкою проектів з використанням біоенергетики та водної енергії. З метою зменшення впливу на навколишнє середовище, PGE планує поступово замінювати виробництво електроенергії з вугільних електростанцій на відновлювані джерела енергії.

Аналізуємо діяльність компанії ДТЕК станом на 2016-2020 рр.

ДТЕК - компанія, що займається виробництвом та розподілом електроенергії, видобутком вугілля, експортом та імпортом енергоносіїв, а також будівництвом та експлуатацією енергетичних об'єктів. За п'ять років (з 2016 по 2020 роки) компанія збільшила прибуток на 30,4%, до 187,6 млрд грн. Однак, у 2020 році компанія зазнала втрат через кризовий стан в енергетичному секторі, пов'язану з пандемією COVID-19 та зниженням економічної активності. Крім того, наслідком війни на сході України стали складнощі зі сплатою податків та розрахунками за вугілля з Донбасу.

Аналіз буде включати перевірку ключових фінансових коефіцієнтів, таких як рентабельність активів, рентабельність власного капіталу, норма прибутку, співвідношення боргу до власного капіталу та коефіцієнти ліквідності. Крім того, було б важливо проаналізувати зростання доходу компанії та чистого прибутку за вибраний період часу.

ДТЕК - це найбільша енергетична компанія в Україні, яка займається виробництвом, передачею та розподілом електроенергії.

Нижче подано основні фінансові показники діяльності компанії ДТЕК за період з 2016 по 2020 рік:

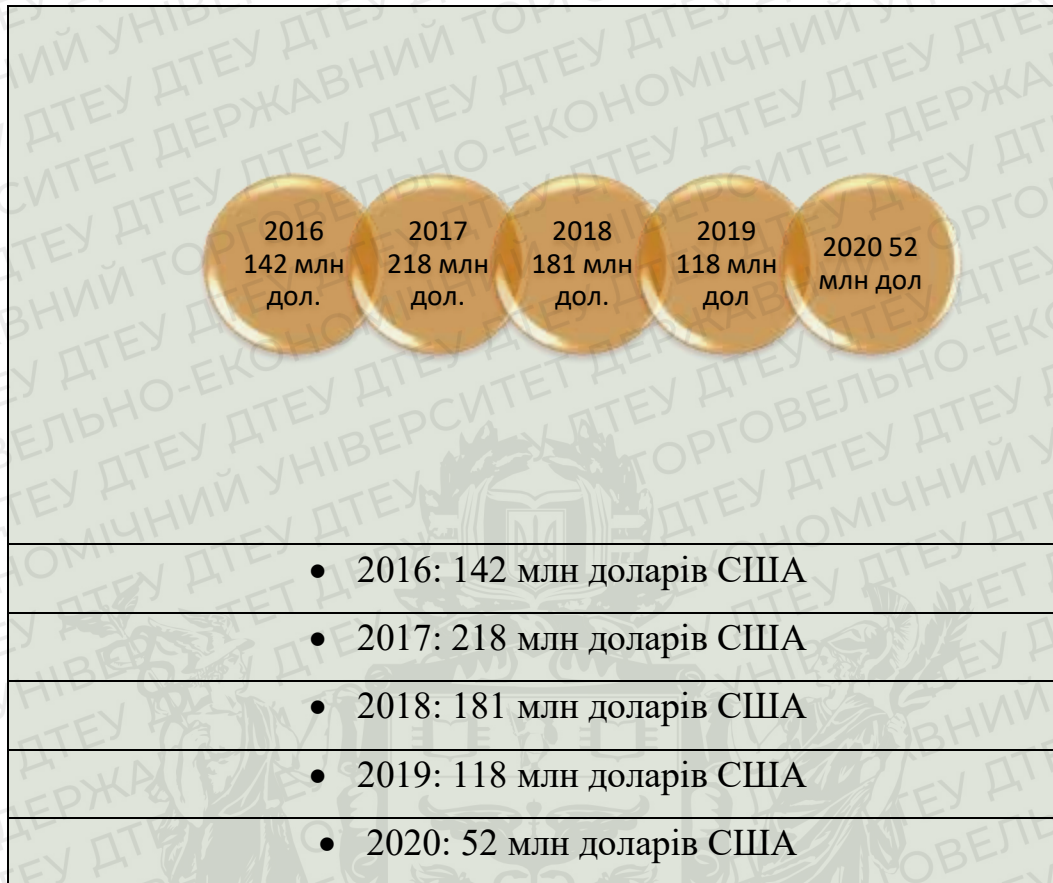

Рис. 2.13. Основні фінансові показники діяльності ДТЕК

Джерело: складено автором на основі [23, 24, 25, 26]

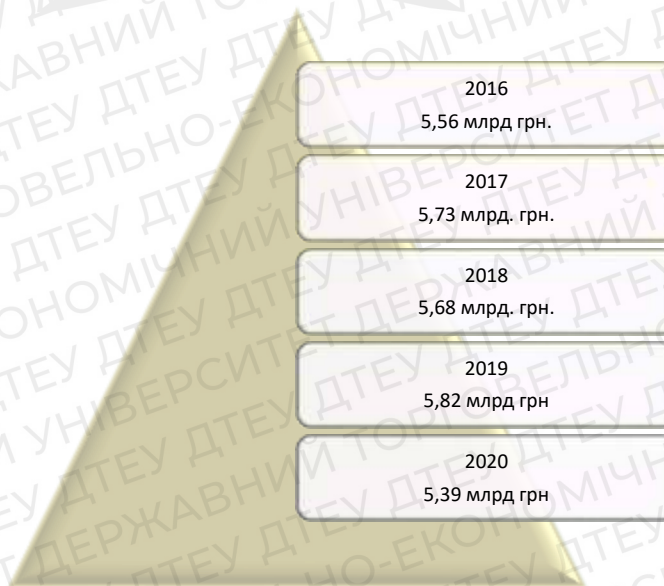

Рис.2.14 Чистий дохід ДТЕК

Джерело: складено автором на основі [23, 24, 25, 26]

Рис.2.15. Загальний актив ДТЕК

Джерело: складено автором на основі [21]

Таблиця 2.16

Обсяг інвестицій ДТЕК

• 2016:	• 12,6 млрд гривень
• 2017:	• 14,8 млрд гривень
• 2018:	• 22,7 млрд гривень
• 2019:	• 16,6 млрд гривень
• 2020:	• 11,3 млрд гривень

Джерело: складено автором на основі [21, 23, 24, 25, 26]

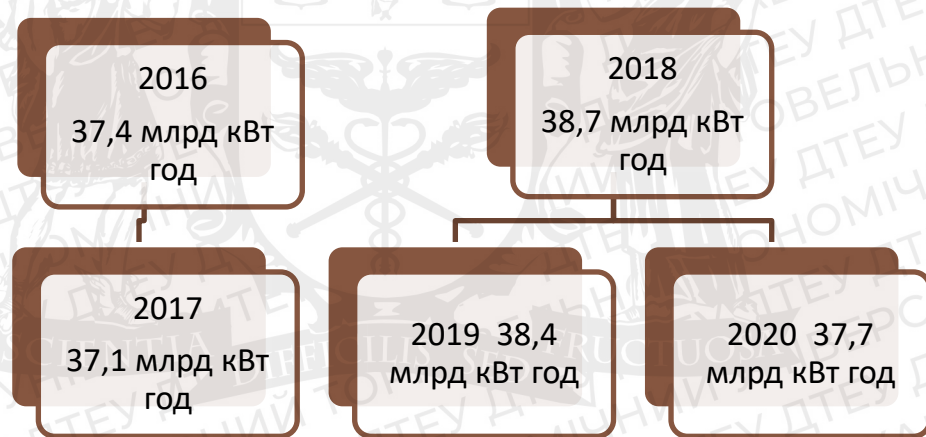
Таблиця 2.17

Кількість споживачів електроенергії ДТЕК	
•	2016: 3,3 млн
•	2017: 3,3 млн
•	2018: 3,4 млн
•	2019: 3,6 млн
•	2020: 3,7 млн

Джерело: складено автором на основі [7]

Таблиця 2.18

Виробництво електроенергії ДТЕК

Джерело: складено автором на основі [23, 24, 25, 26]

У 2017 році компанія продала свої долі у ТЕС "Донбасенерго" і "Добропілля" та розпочала реалізацію стратегії з розвитку альтернативних джерел енергії.

У 2018 році ДТЕК підвищила виробництво електроенергії на 0,3% порівняно з попереднім роком, а вугільну продукцію збільшила на 6,8%.

У 2019 році компанія запустила перший в Україні пілотний проект з використання електрокарів на шахті "Павлівська". Також було повністю введено в експлуатацію ВДЕС "Оріхівська", яка має потужність 200 МВт.

У 2020 році пандемія COVID-19 спричинила зниження попиту на електроенергію в країні, що вплинуло на фінансові показники ДТЕК. Зокрема,

компанія зазнала збитків у розмірі 14,6 мільярдів гривень. Також було здійснено перехід на ринок відповідального споживання енергії та було запущено нові проекти з відновлюваними джерелами енергії.

Загалом можна сказати, що ДТЕК у період з 2016 по 2020 роки активно працювала над зменшенням використання вугілля та переходом на відновлювані джерела енергії. У той же час, компанія стикалася з різними викликами, такими як зниження попиту на електроенергію внаслідок пандемії COVID-19 та складна економічна ситуація в країні.

Таблиця 2.19

Загальні дані звітності ДТЕК в період 2016-2020рр.

• Загальний дохід компанії	в 2016 році становив 54,5 млрд грн,	2017 68,3 млрд грн	2018 74,5 млрд грн,	2019 79,2 млрд грн	2020 70,8 млрд грн.
• Чистий прибуток компанії склав	в 2016 0,2 млрд грн,	в 2017 4,9 млрд грн,	в 2018 2,3 млрд грн,	в 2019 1,1 млрд грн,	2020 0,4 млрд грн.
• Загальні витрати компанії	2016 52,7 млрд грн,	2017 61,8 млрд грн,	2018 74,6 млрд грн,	2019 76,4 млрд грн,	2020 68,6 млрд грн.
• Кількість працівників компанії	2016 110 000 осіб	2017 118 000 осіб	2018 107 000 осіб	2019 100 000 осіб	2020 89 000 осіб.

Джерело: складено автором на основі [23, 24, 25, 26]

В цілому, з 2016 по 2020 рік, компанія ДТЕК збільшила свій дохід та чистий прибуток, а також знизила витрати. Однак, зменшення кількості працівників може свідчити про вплив кризових подій на компанію та галузь в цілому.

На основі аналізу фінансових даних і ринкових тенденцій можна сформулювати рекомендації щодо покращення діяльності компанії та підвищення її конкурентної переваги. Ці рекомендації можуть включати визначення потенційних областей для скорочення витрат, розширення пропозиції продуктів або послуг компанії або розробку більш ефективної маркетингової стратегії.

В Україні наразі триває військовий конфлікт з РФ, що відбувається з 2014 року і має значний вплив на різні сфери життя, включаючи фінансову систему.

Незважаючи на це, фінансова система України по трохи продовжує працювати, а державні органи докладають зусиль, щоб забезпечити стабільність фінансового сектору країни. Крім того, Україна отримує підтримку від міжнародних організацій, таких як Міжнародний валютний фонд (МВФ) та Європейський Союз, які надають фінансову допомогу та консультації щодо реформування фінансової системи та економіки загалом.

Таким чином, України має вплив на фінансову систему країни, вона продовжує функціонувати, а державні та міжнародні зусилля забезпечують її стабільність та розвиток.

Повномаштабна війна призвела до збитків в економіці та фінансовій системі країни. Військові дії призвели до зниження виробництва, зупинки руху товарів та послуг, зменшення іноземних інвестицій та збільшення державних витрат на оборону.

Крім того, повномаштабна війна викликала паніку серед населення та бізнесу, що призвело до зниження споживчих витрат та інвестицій. Це має негативний вплив на фінансову стабільність країни.

Проте, потрібно зазначити, що головним завданням є забезпечити безпеку та захист національного територію. Тому, дії уряду спрямовані на забезпечення максимальної безпеки та фінансової стабільності у складних умовах війни.

Стабільність фінансової системи дуже залежить від реакції міжнародної спільноти та глобальних фінансових ринків на війну в Україні.

У кінці кінців, важливо зрозуміти, що війна - це завжди серйозна загроза для будь-якої економіки та фінансової системи. Тому, мирний вирішення конфлікту, співпраця та стабільність - це важливі фактори, які сприяють розвитку економіки та фінансової стабільності будь-якої країни.

Таблиця 2.20

Фінансові посередники, з якими співпрацюють компанії ДТЕК, Україна, та PGE PF, Польща, (станом на 2022-2023рр)

Вид посередника	ДТЕК	PGE PF
Банки	ПУМБ Ощадбанк	Bank Gospodarstwa Krajowego European Investment Bank
Страхові компанії	UNIQA GRECO	Група міжнародного страхування TUW PZUW
Інвестиційні фонди	Інвестиції за напрямками програм соціального партнерства	Polimex-Mostostal S.A. ("Polimex"):
Пенсійні фонди	Державний пенсійний фонд України	ZUS Управління соціального страхування

Джерело: складено автором на основі [17, 27]

ДТЕК займається фінансовим посередництвом у своїй діяльності, використовуючи різні фінансові інструменти та послуги для забезпечення своїх потреб.

Одним з основних аспектів фінансового посередництва є залучення фінансових ресурсів для фінансування проектів ДТЕК. Це може включати отримання кредитів від комерційних банків, випуск облігацій або залучення інвестицій від інституціональних та приватних інвесторів. Завдяки цим ресурсам

ДТЕК може фінансувати будівництво нових електростанцій, модернізацію існуючих об'єктів, розширення діяльності та інші проекти.

ДТЕК також може співпрацювати з різними суб'єктами ринку фінансового посередництва, такими як банки, фінансові установи, інвестиційні фонди тощо. Ця співпраця може включати отримання фінансових послуг, консультації щодо фінансових операцій, управління ризиками та інші аспекти фінансової діяльності.

Враховуючи те, що ДТЕК є значним гравцем на енергетичному ринку України, ймовірно, компанія активно співпрацює з різними суб'єктами ринку фінансового посередництва, такими як банки, інвестиційні компанії та інші фінансові установи. Ця співпраця може включати отримання кредитів, емісію облігацій, управління ризиками та інші фінансові послуги.

Якщо врахувати, що PGE є однією з найбільших енергетичних компаній в Польщі, вони, ймовірно, співпрацюють з різними суб'єктами ринку фінансового посередництва. Це можуть бути банки, інвестиційні компанії, фонди тощо, які надають фінансові послуги та консультації, емітують облігації, кредитують проекти тощо [23, 24, 25, 26, 27].

Стосовно того, як ІСС може допомогти у розвитку ринку фінансового посередництва, організація може надати підтримку у формі технічної допомоги та навчання для фінансових установ та учасників ринку. Це може включати надання вказівок щодо дотримання нормативних вимог, управління ризиками та найкращі практики фінансового посередництва. Крім того, ІСС може сприяти налагодженню партнерських відносин і створенню мережевих можливостей між фінансовими установами та потенційними інвесторами чи партнерами як усередині країни, так і за кордоном.

На завершення можна сказати, що аналіз фінансових показників і ринкових тенденцій вибраних компаній у галузі фінансового посередництва може дати цінну інформацію про можливості та проблеми, з якими стикається галузь. Завдяки підтримці таких організацій, як ІСС, фінансові установи та учасники ринку можуть працювати над покращенням своєї діяльності та розширенням охоплення нових ринків.

ІСС (Міжнародна торгова палата) є світовою організацією, яка зосереджена на сприянні міжнародній торгівлі та підприємництву. Організація допомагає компаніям, включаючи ДТЕК, знаходити нові можливості для розвитку бізнесу та виходу на нові світові ринки.

ІСС може допомогти ДТЕК у багатьох аспектах, наприклад [9]:

1. Сприяння встановленню контактів з іншими компаніями та організаціями, що діють у схожих галузях або за інтересами;
2. Надання консультацій щодо міжнародної торгівлі, що дозволить ДТЕК розуміти правила, які регулюють торгівлю між різними країнами, та забезпечити відповідність з ними;
3. Створення платформи для обміну досвідом та інформацією з іншими компаніями, що дозволить ДТЕК дізнатися про нові технології та методи управління, що можуть бути корисними для їхньої діяльності;
4. Надання доступу до бази даних ІСС, що містить інформацію про міжнародну торгівлю, правові регуляторні акти та статистику, що дозволить ДТЕК дізнатися про нові ринки та можливості для розвитку свого бізнесу;
5. Проведення досліджень, аналізу ринку та створення прогнозів, що дозволить ДТЕК планувати свою діяльність та знаходити нові можливості для розвитку бізнесу.

В цілому, ІСС може допомогти ДТЕК розширювати свої можливості для розвитку та входу на нові ринки, забезпечуючи доступ до інформації, контактів та іншого.

На додаток до допомоги в розвитку бізнесу та виходу на нові світові ринки, ІСС також може надати інші корисні послуги для компаній у сфері фінансового посередництва, такі як:

1. Консультації щодо фінансового регулювання: ІСС може надати консультації з питань фінансового регулювання в різних країнах, допомагаючи компаніям розуміти вимоги і правила, які повинні дотримуватися відповідно до законодавства.

2. Пошук партнерів та інвесторів: ІСС може допомогти знайти потенційних партнерів та інвесторів для компаній у сфері фінансового посередництва, що дозволить залучити нові ресурси та зміцнити позиції на ринку.

3. Розробка стратегії розвитку: ІСС може допомогти компаніям розробити стратегії розвитку, що відповідають їх потребам та цілям. Це може включати рекомендації щодо підвищення ефективності бізнесу, розвитку нових продуктів та послуг, а також залучення нових клієнтів.

4. Маркетингова допомога: ІСС може надати допомогу у розробці та реалізації маркетингових стратегій для компаній у сфері фінансового посередництва, що дозволить залучити нових клієнтів та зміцнити позиції на ринку.

Отже, ІСС може надати компаніям у сфері фінансового посередництва різноманітну допомогу, що дозволить їм зміцнити свої позиції та світовому ринку та розвиватися в умовах євроінтеграції.

2.2. Рекомендації щодо перспектив розвитку фінансового посередництва в Україні в умовах Євроінтеграції

З огляду на те, що Україна продовжує рухатися в напрямку Європейської інтеграції, є кілька рекомендацій щодо перспектив розвитку фінансового посередництва в Україні:

По-перше це реформа правового регулювання. Адже необхідно вдосконалити правову базу у сфері фінансового посередництва відповідно до європейських стандартів та норм. Це забезпечить більшу захист прав споживачів фінансових послуг та зробить фінансовий сектор України більш привабливим для іноземних інвесторів.

По-друге, це розвиток цифрових фінансових послуг.

Розробка та впровадження цифрових технологій у фінансовому секторі може забезпечити більш швидкий та зручний доступ до фінансових послуг, зокрема, банківських та страхових послуг. Такі інновації можуть зробити фінансовий сектор України більш конкурентоспроможним на європейському ринку.

По-третє, розвиток капіталовкладень та інвестиційної діяльності. Необхідно створити сприятливі умови для залучення іноземних інвестицій та розвитку внутрішньої інвестиційної діяльності в фінансовий сектор України. Це може бути забезпечено створенням сприятливого інвестиційного клімату, зниженням бюрократичних перешкод та збільшенням прозорості регулювання [8].

По-четверте, розвиток ринку страхування.

Необхідно створити умови для розвитку страхового ринку в Україні. Це може бути забезпечено підвищенням якості послуг, створенням страхових продуктів, придатних для ринку, підвищенням свідомості населення щодо важливості страхування та збільшенням довіри до страхових компаній. Розвиток страхового ринку може забезпечити захист населення від негативних наслідків ризиків та сприяти розвитку бізнесу в Україні.

По-п'яте, забезпечення фінансової стабільності.

Необхідно створити ефективні механізми регулювання та нагляду за фінансовим сектором України з метою забезпечення фінансової стабільності. Це може бути забезпечено належним контролем діяльності фінансових установ, встановленням надійних механізмів ризик-менеджменту та ліквідності, а також забезпеченням достатнього капіталу та резервів для компенсації можливих збитків.

Розвиток інфраструктури платежів та зменшення корупції.

Необхідно зменшити корупцію та підвищити ефективність платіжної інфраструктури для забезпечення зручного та безпечного проведення платежів. Це може бути забезпечено створенням сучасної платіжної інфраструктури, розвитком електронного банкінгу та електронних платіжних систем, а також підвищенням кваліфікації фахівців у сфері боротьби з корупцією.

Підвищення фінансової грамотності населення.

Необхідно забезпечити підвищення фінансової грамотності населення для забезпечення більшого розуміння фінансових продуктів та послуг. Це може бути забезпечено проведенням навчальних курсів та семінарів, створенням інформаційних порталів та публікацією матеріалів з фінансової грамотності в ЗМІ.

Також необхідно створити сприятливу атмосферу для інвестування та розвитку малого та середнього бізнесу, що також сприятиме розвитку фінансового сектору.

Розвиток сучасних технологій є важливим чинником для забезпечення розвитку фінансового сектору в Україні. Серед технологій, які можуть бути використані для покращення фінансової системи, можна назвати блокчейн, штучний інтелект, інтернет речей та інші. Використання цих технологій може покращити ефективність та безпеку фінансових транзакцій, знизити витрати на проведення операцій та забезпечити нові можливості для фінансового посередництва.

Не менш важливим є впровадження європейських стандартів та практик. Україна повинна впроваджувати європейські стандарти та практики у фінансовий сектор, зокрема, в області регулювання та нагляду, стандартів фінансової звітності, захисту прав споживачів фінансових послуг, а також у сфері боротьби зі шахрайством та фінансовою злочинністю.

Також розвиток міжнародного співробітництва.

Україна повинна активно взаємодіяти з міжнародними фінансовими організаціями та державами з метою залучення інвестицій та підвищення конкурентоспроможності фінансового сектору. Також важливим є співпраця з міжнародними партнерами у питанні і спільна робота над розвитком технологій, регулюванням та надглядом за фінансовим сектором.

Потрібне підвищення кваліфікації фахівців.

Україна повинна забезпечити підвищення кваліфікації фахівців у фінансовому секторі, зокрема, шляхом проведення навчальних курсів та семінарів, організації стажувань та обміну досвідом з іноземними колегами. Це дозволить підвищити рівень фаховості фахівців та забезпечити високий рівень обслуговування клієнтів відповідно до міжнародних стандартів.

Маємо забезпечення захисту прав споживачів фінансових послуг. Україна повинна забезпечити ефективний захист прав споживачів фінансових послуг, зокрема, шляхом впровадження відповідних законодавчих та регуляторних актів,

моніторингу та контролю за дотриманням правил фінансових послуг, створення органів захисту прав споживачів та забезпечення доступної інформації для клієнтів.

Отже, розвиток фінансового посередництва є важливим чинником економічного розвитку України. Для забезпечення його ефективності та стабільності необхідно проводити комплексні заходи з удосконалення фінансового регулювання та нагляду, розвитку нових фінансових продуктів та технологій, залучення інвестицій та розвитку міжнародного співробітництва, підвищення кваліфікації фахівців та захисту прав споживачів фінансових послуг.

2.3. Роль «ІСС Ukraine» в сприянні розвитку фінансового посередництва в міжнародному бізнесі.

ІСС Ukraine (Міжнародна торгівельна палата в Україні) відіграє важливу роль в сприянні розвитку фінансового посередництва в міжнародному бізнесі в Україні. Організація працює в ряді напрямків, які сприяють розвитку фінансових послуг та підтримці міжнародних бізнес-операцій.

Основні ролі «ІСС Ukraine» включають:[9]

1. Спершу це пропаганда міжнародних стандартів: «ІСС Ukraine» активно сприяє впровадженню та використанню міжнародних стандартів у фінансовій сфері в Україні. Це включає впровадження міжнародних банківських правил, таких як Уніфіковані правила міжнародних комерційних операцій (УПКО) та Уніфіковані правила для гарантійних зобов'язань (УПГЗ), що допомагає підприємствам в Україні ефективно взаємодіяти з міжнародними контрагентами та залучати фінансові ресурси.
2. Розвиток міжнародних фінансових інструментів: «ІСС Ukraine» також сприяє розвитку нових міжнародних фінансових інструментів, таких як міжнародні банківські гарантії, акредитиви, факторинг та інші, які можуть стати ефективними засобами фінансового посередництва в міжнародному бізнесі.
3. Розвиток фінансової освіти: «ІСС Ukraine» відділяє велику увагу розвитку фінансової освіти в Україні, зокрема серед підприємців та малих та середніх підприємств. Організація проводить навчальні семінари, тренінги та

конференції, спрямовані на підвищення рівня фінансової грамотності та свідомого використання фінансових інструментів в міжнародному бізнесі.

4. Взаємодія з урядом та регуляторами: «ICC Ukraine» веде активну взаємодію з урядом та регуляторами в Україні з метою створення сприятливих умов для розвитку фінансового посередництва. Організація виступає з ініціативами щодо спрощення регуляторного середовища, розвитку інфраструктури фінансового ринку та стимулювання фінансової інновації.

5. Розвиток міжнародних партнерств: «ICC Ukraine» сприяє встановленню міжнародних партнерств з міжнародними організаціями, фінансовими установами та бізнес-асоціаціями з метою обміну досвідом та впровадження передових практик фінансового посередництва.

В цілому, роль «ICC Ukraine» в сприянні розвитку фінансового посередництва в міжнародному бізнесі полягає в пропаганді міжнародних стандартів, розвитку міжнародних фінансових інструментів, розвитку фінансової освіти, взаємодії з урядом та регуляторами, а також розвитку міжнародних партнерств. Це сприяє покращенню фінансової інфраструктури та створенню сприятливих умов для міжнародного бізнесу в Україні [9].

Ця організація організовує фахові заходи, пропагує міжнародні стандарти, залучає іноземні інвестиції та сприяє створенню сприятливого інвестиційного клімату. Це допомагає підприємствам в Україні отримати доступ до актуальної інформації та практик міжнародного фінансового посередництва, розширювати міжнародні бізнес-зв'язки та залучати іноземні інвестиції, що сприяє розвитку економіки країни.

Крім того, "ICC Ukraine" забезпечує платформу для діалогу між бізнесом, урядом та іншими зацікавленими сторонами щодо фінансового посередництва в міжнародному бізнесі. Вона сприяє вирішенню ключових питань та викликів, пов'язаних з розвитком фінансового ринку, розробляє рекомендації уряду та регуляторних органів з метою поліпшення регуляторного середовища для фінансового посередництва.

"ICC Ukraine" також проводить тренінги, семінари та інші освітні заходи для бізнесу та фахівців з фінансової галузі з метою підвищення їхньої компетентності в області міжнародного фінансового посередництва. Це сприяє підвищенню рівня професіоналізму фахівців в цій галузі та сприяє розвитку фінансових компетенцій в Україні.

Організація також активно співпрацює з міжнародними партнерами, використовуючи свої контакти та зв'язки для розвитку міжнародних бізнес-відносин, залучення іноземних інвестицій та підтримки експорту українських підприємств.

У загальному висновку, "ICC Ukraine" відіграє важливу роль у розвитку фінансового посередництва в міжнародному бізнесі в Україні, сприяючи створенню сприятливих умов для розвитку бізнесу, залученню іноземних інвестицій, вдосконаленню регуляторного середовища та розширенню міжнародних бізнес-зв'язків.

Висновки до розділу 2

Виконавши статистичний аналіз, ми можемо сказати, що при порівнянні результатів діяльності компаній PGE з ДТЕК, то ДТЕК має значну присутність на енергетичному ринку України та зосереджується на експорті енергії в країни ЄС. Крім того, ДТЕК має значні активи в галузі відновлюваної енергії, таких як гідроелектростанції та сонячні електростанції, що відрізняється від портфеля PGE. Щодо доходів, обидві компанії відзначили зростання доходів в останні роки, але PGE має більш стабільні фінансові результати. У 2020 році PGE зареєструвала дохід у розмірі 13,2 млрд злотих (близько 3,5 млрд доларів США), тоді як ДТЕК - 22,2 млрд гривень (близько 800 млн доларів США).

Щодо обсягу інвестицій, за останні роки обидві компанії інвестували значні кошти у свої виробничі активи та інфраструктуру. PGE інвестувала більше 15 млрд злотих (близько 4 млрд доларів США) з 2016 року, тоді як ДТЕК оголосив про плани інвестування близько 8 млрд доларів США у період з 2020 по 2030 рік.

Отже, обидві компанії є значними гравцями на енергетичному ринку своїх країн та виробляють електроенергію з вугілля, газу та відновлюваних джерел. Однак, їхні ринки та портфелі виробничих активів дещо відрізняються, а також є різниця у розмірах доходів та обсягу інвестицій.

Щодо розвитку фінансового посередництва, то воно є важливим чинником економічного розвитку України. Для забезпечення його ефективності та стабільності необхідно проводити комплексні заходи з удосконалення фінансового регулювання та нагляду, розвитку нових фінансових продуктів та технологій, залучення інвестицій та розвитку міжнародного співробітництва, підвищення кваліфікації фахівців та захисту прав споживачів фінансових послуг.

Щодо ролі «ICC Ukraine», то вона проявляється у сприянні розвитку міжнародного комерційного фінансового посередництва полягає в просуванні міжнародних стандартів, розвитку міжнародних фінансових інструментів, розвитку фінансової освіти, взаємодії з державними та регуляторними органами, розвитку міжнародної партнерства. Це сприяє покращенню фінансової

інфраструктури та створенню сприятливих умов для міжнародного бізнесу в Україні.

Організація організовує професійні заходи, просуває міжнародні стандарти, залучає іноземні інвестиції та сприяє створенню сприятливого інвестиційного клімату. Це допомагає українським компаніям зрозуміти найновішу інформацію та практики міжнародного фінансового посередництва, розширити міжнародні ділові контакти, залучити іноземні інвестиції та зробити внесок у розвиток економіки країни.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

З проведеного дослідження можна зробити наступні висновки:

Роль фінансових посередників є надзвичайно важливою для забезпечення нормального функціонування фінансової системи та розвитку економіки. Вони допомагають залучати фінансування для розвитку підприємств, забезпечують ліквідність, управляють ризиками та сприяють фінансовій стабільності.

Фінансове посередництво є необхідним, оскільки забезпечує фінансову стабільність та успішність підприємств у глобальному економічному середовищі. Різноманітність фінансових посередників дозволяє підприємствам вибрати найкращий варіант для своїх потреб та обставин.

Фінансові посередники виконують чотири основні функції у системах корпоративного управління: забезпечують спеціалізацію на окремих видах бізнесу, залучають та спрямовують інвестиційні ресурси, знижують рівень ризику інвестицій та надають консультації з питань управління.

Порівнюючи дві компанії - PGE та ДТЕК, було виявлено, що обидві вони є значними гравцями на енергетичному ринку своїх країн, але мають різні ринки та портфелі виробничих активів. PGE має більш стабільні фінансові результати, тоді як ДТЕК активно зосереджується на експорті енергії в країни ЄС та має значні активи в галузі відновлюваної енергії.

Щодо пропозицій, то Україні можна вжити кілька заходів для сприяння розвитку фінансового посередництва. Перш за все, необхідно покращити регуляторну та правову базу, що стосується фінансового сектору. Це включає удосконалення законодавства про банки, страхові компанії, інвестиційні фонди та інші фінансові установи.

Уряд може здійснювати заходи для підтримки розвитку фінансових посередників, такі як надання фінансової підтримки, створення сприятливих умов для їх діяльності та спрощення процедур ліцензування.

Покращення інформаційної бази та доступу до фінансової інформації також може сприяти розвитку фінансового посередництва. Це може включати створення

централізованої бази даних про фінансові установи, їх продукти та послуги, а також забезпечення широкого доступу до цієї інформації для підприємств та громадян.

Професійна підготовка та підвищення кваліфікації фахівців у галузі фінансового посередництва також є важливим аспектом розвитку. Уряд та академічні установи можуть спільно працювати над програмами навчання та підвищення кваліфікації фахівців у цій сфері.

Необхідно також сприяти створенню конкуренції на ринку фінансового посередництва шляхом стимулювання входження нових гравців, підтримки інновацій та розвитку нових фінансових технологій.

Залучення іноземних інвестицій. Україна може привертати іноземний капітал, що сприятиме розвитку фінансового сектору. Для цього необхідно створити сприятливі умови для іноземних інвесторів, такі як спрощення процедур ведення бізнесу, зниження бюрократичних перешкод та створення стабільного і прозорого інвестиційного клімату.

Забезпечення фінансової грамотності є не менш важливим, адже освіта та підвищення фінансової грамотності серед населення є важливим елементом розвитку фінансового посередництва. Необхідно проводити інформаційні кампанії та навчальні програми з питань основ фінансового планування, управління фінансами та розуміння ризиків.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Види фінансового посередництва. URL: <https://buklib.net/books/34488/>
2. Інвестування ДТЕК, URL: <https://dtek.com/sustainable/development/impact-investment/>
3. Інноваційна модель бізнес-процесу в системі незалежного фінансового посередництва за умов реалізації євроінтеграційних прагнень України Фостолович, Боцян . Економіка та держава, 4-11, 2021
4. Інтеграційні процеси на фінансовому ринку України. URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Yepifanov_Anatolii/Intehratsiini_protsey_na_finansovomu_rynku_Ukrainy.pdf
5. Мінфін Польщі офіційний сайт. URL: <https://www.pkobp.pl/>
6. Мінфін України, офіційний сайт. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/banks/stat/count/>
7. Міщенко В.І., Науменкова С.В. Банківська система України: проблеми становлення та розвитку. Фінанси України. 2016. № 5. С. 7-33.
8. Основна сторінка ICC. URL: <https://iccwbo.org/>
9. Основні показники діяльності банків [Електронний ресурс]. Національний банк України. URL: https://bank.gov.ua/ua/Bank_supervision/dynamics.htm.
10. Показники діяльності банків [Електронний ресурс]. Асоціація українських банків. URL: <https://aub.org.ua/>
11. Поняття та види фінансового посередництва URL: https://nmetau.edu.ua/file/finansove_poserednitstvo_v_inovatsiyniy_diyalnosti_18.pdf
12. Правове регулювання посередництва на міжнародному ринку фінансових послуг. В. О. Затолоцький. Національний авіаційний університет, 2022 URL: <https://dspace.nau.edu.ua/handle/NAU/55388>
13. Пріхно І.М., Частоколенко І.П., Марченко А.П. Проблеми та перспективи розвитку фінансового посередництва в Україні. ЕКОНОМІКА. ФІНАНСИ. МЕНЕДЖМЕНТ: актуальні питання науки і практики. 2019. № 4. С. 92-100.

14. Ринок фінансових послуг. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/retrieve/52419/3%D0%B0.%20lek.pdf>
15. Розвиток системи фінансового посередництва в Україні
Черкасова С.В., Басюк О.О. Вісник ЛТЕУ. Економічні науки, 115-121, 2019
16. Рокоча, Віра Володимирівна, автор. Міжнародний бізнес та стратегічні зміни : навчальний посібник / В. Рокоча, Б. Одягайло, В. Терехов ; Університет "КРОК". - Київ : Університет "КРОК", 2019. - 214 с.
17. Соціально відповідальне інвестування ДТЕК. URL: https://dtek.com/sustainable_development/impact-investment/
18. Страховий ринок України та ЄС. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/12_ukr/101.pdf
19. Фаріон В.Я., Фаріон Я.М. Роль посередників на фінансовому ринку України. Економічний аналіз. 2016. Т. 24. No 1. С. 153-160.
20. Фінансова звітність PGE. URL: <https://ru.tradingview.com/symbols/GPW-PGE/technical/>
21. Фінансова звітність ДТЕК. URL: https://dtek.com/investors_and_partners/asset/ooo-dtek/
22. Фінансова модель PGE, URL: <https://raportzintegrowany2017.gkpge.pl/business-model/financing-model.html>
23. Фінансове посередництво і економічний розвиток/ Патрік Гонті//2017
24. Фінансове посередництво і ринкові ризики (2016)// Реджинальд Сміт.
25. ФІНАНСОВЕ ПОСЕРЕДНИЦТВО ТА ЙОГО РОЛЬ НА ФІНАНСОВОМУ РИНКУ Мережко,Омельчук ,ББК 65.262. 101_21я431, 399
26. Фінансове посередництво: навч.посіб. В.В.Зимовець, С.П. Зубик. – К.: КНЕУ, 2015. 288 с.
27. Фінансові дані ДТЕК за 2016 рік. URL: https://dtek.com/content/files/dtek_ar_2016_ua_e-version.pdf
28. Фінансові дані ДТЕК за 2017 рік. URL: https://dtek.com/content/files/dtek_ar_2017_ua1.pdf
29. Фінансові дані ДТЕК за 2018 рік. URL: <https://dtek.com/annual-report/>

30. Фінансові дані ДТЕК за 2019 рік. URL:
https://dtek.com/content/uploads/annual_report2019_ukr.pdf

31. Швець О. І. Міжнародне фінансове посередництво як складова глобалізаційних процесів / О. І. Швець // Світ фінансів. 2013. № 1. С. 100—106.

32. Ярошук М. В. Фінансове посередництво в економіці України / М. В. Ярошук // Економіка: проблеми теорії та практики. 2015. № 1-2 (13-14). С. 168—174.

